

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
“ 14 ” 02 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми соціальної педагогіки

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 7.01010601 «Соціальна педагогіка»
8.01010601 «Соціальна педагогіка»

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація 7.03010301 «Практична психологія»
8.03010301 «Практична психологія»

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма «Актуальні проблеми соціальної педагогіки» для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка».

Розробники: О.В. Безпалько, доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи, Веретенко Т.Г. кандидат педагогічних наук, професор, Петрович Ж.В. доктор педагогічних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи

Протокол від “28” серпня 2014 року № 9

Завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

_____ (Т.Г. Веретенко)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	нормативна	
	Спеціальність 7.01010601 ; 8 01010601 «Соціальна педагогіка»		
Модулів – 3	Спеціальність 7.01010601 ; 8 01010601 «Соціальна педагогіка»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		1-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 144			2
		Лекції	
Тижневих годин: 2 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>Спеціаліст</u> <u>Магістр</u>	10	
		Практичні, семінарські	
		26 год.	
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год. Самостійна	

		робота з підготовки до іспиту 36 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		6 год.	
		Вид контролю:	
		екзамен	

Пояснювальна записка

Сучасний суспільно-економічний розвиток України потребує зміни пріоритетів соціального виховання, що обумовлює подальший розвиток соціальної педагогіки як окремої галузі педагогічного знання та соціально-педагогічної практики. Курс «Актуальні проблеми соціальної педагогіки» спрямований на визначення актуальних соціальних проблем дітей, сімей та молоді, сучасних завдань соціально-педагогічної діяльності, розробки інновацій у сфері соціального виховання.

Соціальні трансформації, які відбулися в країні за останні роки, загострили старі та породили нові актуальні соціально-педагогічні проблеми. Тому майбутні соціальні педагоги мають вміти на теоретичному та емпіричному рівнях досліджувати їх особливості.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів знань щодо:

- актуальних напрямів досліджень соціальної педагогіки як галузі педагогічної науки;
- змін у нормативних та законодавчих документах щодо соціально-педагогічної роботи з дітьми, сім'ями та молоддю;
- особливостей соціального становлення дітей та молоді в сучасних соціокультурних умовах;
- інновацій у соціально-педагогічній практиці в діяльності різних соціальних інституцій соціального виховання та соціального захисту

Після вивчення курсу студенти мають вміти:

- визначати пріоритетні проблеми в соціально-педагогічній практиці;
- застосовувати інновації у практичній роботі;
- здійснювати соціально-педагогічну роботу з урахуванням змін в нормативно-правових документах.

Курс містить 3 змістовні модулі, у яких 10 годин лекційних та 26 годин практичних занять, На самостійну роботу студентів відводиться 60 годин. Курс викладається протягом одного навчального семестру першого року навчання і має такі форми контролю: модульна контрольна робота, тестовий контроль, іспит.

Зміст

- I. Опис навчальної дисципліни
- II. Тематичний план навчальної дисципліни.
- III. Програма
- IV. Навчально-методична карта дисципліни
- V. Плани семінарських та практичних занять
- VI. Завдання для самостійної роботи
- VII. Система поточного та підсумкового контролю
- VIII. Питання до екзамену
- IX. Література

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин								
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Самостійна Робота до екзамену	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I.										
Сучасний стан соціальної педагогіки як галузі наукових знань та соціально-педагогічної практики										
1.	Пріоритети соціальної педагогіки та соціально-педагогічної діяльності у сучасних соціокультурних умовах	16	6	2	2	2		10		
2.	Аналіз наукових досліджень останніх років з проблем соціальної педагогіки	18	6	2	2		2	10		2
Разом		34	12	4	4	2				2
Змістовий модуль II.										
Концептуальні засади визначення потреб дитини та її сім'ї										
1.	Теоретичні основи оцінки потреб дитини та її сім'ї	16	6	2		4		10		
2.	Процедура оцінки потреб дитини та її сім'ї	24	12	2	8		2	10		2
Разом		40	18	4	8	4	2	20		2
Змістовий модуль III.										
Теорія і практика соціально-педагогічної роботи в громаді										
1	Сучасні підходи до організації соціально-педагогічної роботи в громаді	34	12	2	4	4	2	20		2
Разом				2	4	4				2
Підготовка до іспиту		36							36	
Разом за навчальним планом		144	42	10	16	10	6	60	36	6

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ»

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II			Змістовий модуль III	
Назва модуля	Сучасний стан соціальної педагогіки як галузі наукових		Концептуальні засади визначення потреб дитини та її сім'ї			Теорія і практика соціально-педагогічної роботи в громаді	
Кількість балів за модуль	95 балів		164 бала			99 балів	
Лекції	1	2	1		2	1	
Теми лекцій	Пріоритети соціальної педагогіки та соціально-педагогічної діяльності у сучасних соціокультурних умовах	Аналіз наукових досліджень останніх років з проблем соціальної педагогіки	Теоретичні основи оцінки потреб дитини та її сім'ї		Процедура оцінки потреб дитини та її сім'ї	Сучасні підходи до організації соціально-педагогічної роботи в громади	
Теми семінарських занять	Актуальні соціально-педагогічні проблеми (11 балів)		Характеристика базових теорій оцінки потреб дитини. 11 балів	Модель оцінки потреб дитини та її сім'ї. 11 балів	Міжвідомча та мультдисциплінарна взаємодія у соціально-педагогічній роботі. (11 балів)	Організація соціально-педагогічної роботи в громаді (11 балів)	
Теми практичних занять	Інновації соціально-педагогічної практики (11 балів)	Сучасні наукові дослідження з соціальної педагогіки (11 балів)	Методи оцінки потреб дитини та її сім'ї (11 б.) Методика проведення різних видів оцінки потреб дитини та її сім'ї(11) Діагностичний інструментарій оцінювання (11 б). Розробка індивідуального плану соціального супроводу дитини(11)			Аналіз соціального паспорту місцевої громади (11 балів)	Методи оцінки потреб громади (11 балів)
Індивідуальні завдання	Завдання 1 (10 балів) Завдання 2 (5 балів) Завдання 3 (10 балів) Завдання 4 (10 балів)		Завдання 1 (20 балів) Завдання 2 (20 балів) Завдання 3 (20 балів)			Завдання 1(20 балів) Завдання 2 (20 балів)	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів		Тест 25 балів			Тест 25 балів	
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)						

Коефіцієнт – 5, 96

III. Програма

Змістовий модуль I.

Сучасний стан соціальної педагогіки як галузі наукових знань та соціально-педагогічної практики

Лекція 1. Пріоритети соціальної педагогіки та соціально-педагогічної діяльності у сучасних соціокультурних умовах

Актуальний стан соціальної педагогіки як науки, спеціальності, навчальної дисципліни. Актуальні питання соціальної педагогіки в країнах ближнього та дальнього зарубіжжя. Вектори розвитку соціальної педагогіки в Україні. Пріоритетні проблеми соціально-педагогічної практики.

Основні поняття: парадигми, концепції, спеціальність, освітня програма, соціально-педагогічні проблеми, соціальне виховання, соціальні інституції, нормативно-правова база.

Семінар 1. Актуальні соціально-педагогічні проблеми.

Практичне заняття 1. Інновації соціально-педагогічної практики.

Лекція 2. Аналіз наукових досліджень останніх років з проблем соціальної педагогіки

Сучасні монографічні дослідження з проблем соціальної педагогіки. Питання соціальної педагогіки у наукових фахових виданнях. Аналіз проблематики докторських та кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00. 05 – соціальна педагогіка. Пріоритетні теми наукових досліджень з проблем соціальної педагогіки.

Основні поняття: монографія, наукова проблема, дисертація, наукова дискусія, тематичний блок.

Практичне заняття 1. Сучасні наукові дослідження з соціальної педагогіки.

Змістовий модуль II.

Концептуальні засади визначення потреб дитини та її сім'ї

Лекція 1. Теоретичні основи оцінки потреб дитини та її сім'ї

Оцінка потреб дитини в контексті загальних закономірностей розвитку особистості. Оцінювання як процес та технологія соціально-педагогічної роботи. Мета та умови проведення оцінки потреб дитини. Характеристика та складові моделі оцінки потреб дитини та її сім'ї.

Основні поняття: потреби, розвиток, теорії особистості, прив'язаність, оцінка, види оцінки, технологія, методи оцінки, концепція, модель, компоненти, індикатори.

Семінар 1. Характеристика базових теорій оцінки потреб дитини.

Семінар 2. Модель оцінки потреб дитини та її сім'ї.

Лекція 2. Процедура оцінки потреб дитини та її сім'ї

Порядок здійснення оцінки потреб дитини та її сім'ї. Міжвідомча і мультидисциплінарна взаємодія. Планування роботи фахівця на основі результатів оцінки. Співпраця з дитиною та сім'єю в процесі оцінки. Документування оцінки потреб дитини та її сім'ї, оформлення індивідуального плану соціального супроводу.

Основі поняття: складні життєві обставини, етапи оцінки, експрес- оцінка, початкова оцінка, комплексна оцінка, соціальне інспектування. Міжвідомча взаємодія, мультидисциплінарна команда, послуги, документування індивідуальний план роботи.

Семінар 3. Міжвідомча та мультидисциплінарна взаємодія у соціально-педагогічній роботі.

Практичне заняття 1. Методи оцінки потреб дитини та її сім'ї.

Практичне заняття 2. Методика проведення різних видів оцінки потреб дитини та її сім'ї.

Практичне заняття 3. Діагностичний інструментарій оцінки потреб дітей різного віку.

Практичне заняття 4. Розробка індивідуального плану соціального супроводу дитини та сім'ї.

Змістовий модуль III.

Теорія і практика соціально-педагогічної роботи в громаді

Лекція 1. Сучасні підходи до організації соціально-педагогічної роботи в громаді

Характеристика громад різного типу. Підходи до вирішення соціальних проблем в громаді. Концептуальні засади соціально-педагогічної роботи в громаді. Інтегрований підхід у соціально-педагогічній роботі в громаді. Методи оцінки потреб громади. Структура соціального паспорту місцевої громади. Технології активізації громади.

Основи поняття: спільнота, територіальна громада, місцева громада, механізми реалізації, критерії результативності, соціальний паспорт.

Семінар 1. Організація соціально-педагогічної роботи в громаді.

Практичне заняття 1. Аналіз соціального паспорту місцевої громади.

Практичне заняття 2. Методи оцінки потреб громади.

V. Плани семінарських занять ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Сучасний стан соціальної педагогіки як галузі наукових знань та соціально-педагогічної практики

Семінар 1. Актуальні соціально-педагогічні проблеми.

1. Аналіз проблем дітей різних цільових груп.
2. Актуальні питання соціально-педагогічної роботи з сім'єю.
3. Актуальні питання соціально-педагогічної роботи різних соціальних інституцій.

Основна література: 1, 2, 3.

Додаткова література: 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Семінар 1. Характеристика базових теорій оцінки потреб дитини.

1. Теорії прив'язаності.
2. Характеристика теорії відновлення.
3. Теорії вікової періодизації.

Основна література: 4.

Семінар 2. Модель оцінки потреб дитини та її сім'ї.

1. Характеристика показників компоненту «Потреби для розвитку дитини».
2. Зміст компоненту «Батьківський потенціал».
3. Фактори сім'ї та середовища в оцінці потреб дитини.

Основна література: 4.

Семінар 3. Міжвідомча та мультдисциплінарна взаємодія у соціально-педагогічній роботі.

1. Механізми міжвідомчої взаємодії.
2. Нормативні документи щодо міжвідомчої взаємодії.
3. Склад та функції мультдисциплінарної команди.

Основна література: 4.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Семінар1. Організація соціально-педагогічної роботи в громаді.

1. Характеристика різних типів громад.
2. Підходи до вирішення проблем в громаді.
3. Принципи та шляхи активізації громади.
4. Налагодження партнерства в місцевих громадах.

Основна література: 5.

Додаткова література: 2,3, 4.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Теоретичні та методичні основи соціальної педагогіки

1. На основі публікацій, державних доповідей про становище дітей та сімей за останні три роки, статистичних даних щодо різних цільових груп дітей та молоді, сімей, що перебувають у складних життєвих обставинах, визначити проблеми, які потребують вирішення на рівні соціально-педагогічної теорії та практики.

2. Скласти банк дисертацій за шифром 13.00.05 - соціальна педагогіка за останні три роки. Виокремити пріоритетні напрямки наукових досліджень за цей період.
3. Користуючись ресурсами Google Академія опрацювати три наукові статті з проблем соціальної педагогіки.
4. Наведіть приклади інновацій, які впроваджуються в рамках проектної діяльності неурядової організації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Концептуальні засади визначення потреб дитини та її сім'ї

1. Дібрати діагностичний інструментарій для комплексної оцінки визначення потреб дитини та її сім'ї .
2. Провести комплексну оцінку потреб знайомої вам дитини. Проаналізувати складності, які виникали під час її проведення.
3. Розробити на основі отриманих даних орієнтовний план соціального супроводу за відповідною формою.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Теорія і практика соціально-педагогічної роботи в громаді

1. Розробити анкету для визначення потреб представників певної громади (тип громади за вибором студента).
2. Розробити соціальний паспорт місцевої громади.

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Актуальні проблеми соціальної педагогіки» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти , де зазначено види контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	5
2.	Семінарські заняття	55
3.	Робота на практичних заняттях	88
4.	Модульні контрольні роботи	25
5.	Тестовий контроль	50
6.	Самостійна робота	135
	Підсумковий рейтинговий бал	358
Коефіцієнт		5,96

Розрахунок коефіцієнту:

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських, практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань.

VIII. Питання до іспиту з навчальної дисципліни

“Актуальні проблеми соціальної педагогіки»

Охарактеризуйте соціально-педагогічні проблеми щодо дітей та молоді.

Визначте особливості соціального виховання в сучасних соціокультурних умовах.

Визначте актуальні теми для соціально-педагогічних досліджень.

Охарактеризуйте одну з інновацій сучасної соціально-педагогічної практики.

Розкрийте особливості сучасного етапу розвитку соціальної педагогіки.

Обґрунтуйте умови якісного проведення оцінки потреб дитини.

Розкрийте значення показників компоненту «Потреби для розвитку дитини» для вашої майбутньої професійної діяльності.

Розкрийте значення показників компоненту «Батьківський потенціал» для вашої майбутньої професійної діяльності.

Розкрийте значення показників компоненту «Фактори сім'ї та середовища» для вашої майбутньої професійної діяльності.

Сформулюйте рекомендації для успішного спілкування з дитиною під час оцінки її потреб.

Розкрийте особливості документування комплексної оцінки потреб дитини/сім'ї.

Охарактеризуйте нормативні документи, на яких вибудовується міжвідомча взаємодія.

Яким чином ви будете застосовувати міжвідомчий підхід у своїй майбутній професійній діяльності?

Яким чином ви будете застосовувати мультидисциплінарний підхід у своїй майбутній професійній діяльності?

Проаналізуйте алгоритм соціального інспектування. Як ви будете застосовувати його у своїй роботі?

Охарактеризуйте структуру плану соціального супроводу. Як ви застосовуватимете його у своїй роботі?

Яким чином ви будете використовувати методи оцінки соціальних проблем громади у своїй професійній діяльності?

Яким чином ви будете залучати членів громади до вирішення проблем дітей та молоді?

Яким чином дані соціального паспорту місцевої громади ви можете використовувати у своїй професійній діяльності?

ІХ. ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Безпалько, О. В. Вектори розвитку соціальної педагогіки в Україні // Соціальна педагогіка: теорія та практика . – 2012.- № 3. - С. 14-21.
2. Безпалько, О. В. Етапи становлення та розвитку соціальної педагогіки в Україні // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: зб. наукових праць (17). – 2013.- С. 49-58
3. Соціальна педагогіка : навч. посіб. / О.В. Безпалько, І.Д. Зверева, Т.Г. Веретенко. ; За ред. О. В. Безпалько. – К. : Академвидав, 2014. – 312 с.
4. Оцінка потреб дитини та її сім'ї : від теорії до практики: Навч. посіб. – К.: Задруга, 2011. – 224 с.
5. Технології активізації громади : Метод. посіб. / За ред. О.В. Безпалько. – К.: Наук.світ, 2006. – 95 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Державні доповіді про становище дітей в Україні.
2. Відкрите урядування / За ред. Деніела Латропа. . – К.: Наука, 2011.- 536 с.
3. Соціальне планування у місцевих громадах: теорія і практика. / За заг. ред. О.В. Безпалько. – К.: видавничий дім «Калита», 2008. – 134 с.
4. Соціальна робота в громаді м. Києва : інтегрований підхід. / за ред.. І.Д. Зверєвої. – К., 2011. – 63 с.